

वृषभम् RV. 4, 18, 10. AV. 2, 13, 3. 19, 24, 5. केवलीन्द्राय डडुके हि गृष्टिः 8, 9, 24. गृष्टिः वीषभम् KAU. 19. 24. MBh. 13, 4919. HARIV. 4106. RAGH. 2, 18. °लीर सुच. 2, 27, 12. 156, 18. In comp. mit einem Thiernamen: ein junges Weibchen P. 2, 1, 65. गोगृष्टि Sch. वासिता° ein junges Elephantenweibchen MBh. 11, 642. — 2) f. N. einer Pflanze TRIK. ein best. Knollengewächs, = वाराही, वराहकाता, बदरा AK. 2, 4, 5, 16. H. an. MED. Das zweideutige °बदरयोः fassen ÇKDr. und WILS. als m., daher Zizyphus Jujuba bei WILS. — Gmelina arborea Roxb. (काश्मरी) RĪGĀN. im ÇKDr. — 3) m. Eber, v. l. für घृष्टि AK. 2, 3, 2, Sch. — Vgl. गार्ष्ट्ये.

गृष्टिका (von गृष्टि) f. eine best. Pflanze सुच. 2, 65, 11.

गृष्ट्या (wie eben) adj. f. jung, von Kühen MBh. 13, 4427.

गृह् (= ग्रह्) adj. am Ende eines comp. ergreifend, mit sich fortziehend: अभीष्टजनचित° Çiç. 9, 55.

गृह् (von ग्रह्) 1) m. der Handreichung thut, Diener: गृहा याम्यरंक्तो देवेभ्यो हव्यवाहनः RV. 10, 119, 13. — 2) Haus, Wohnstatt; in der älteren Sprache stets m., in der späteren nur im pl. m., sonst n. Nir. 3, 13. P. 3, 1, 144. gaṇa अर्थर्चादि zu P. 2, 4, 31. AK. 2, 2, 4, 5. TRIK. 2, 2, 5. 3, 3, 6, 10. H. 989. an. 2, 599. MED. h. 5. SIDDH. K. 251, b, 5. कल्याणीर्ष्या सुराणां गृहे ते RV. 3, 33, 6. 8, 10, 1. पिवन्तं द्राघुषो गृहे 4, 49, 6. AV. 7, 83, 1. गृहे वसन्तु नो ऽतिथिः 10, 6, 4. यमस्य 6, 29, 3. मृन्मयो गृहः das Haus von Erde, Grab RV. 7, 89, 1. मृतो यो ऽधरादृहः die Unterwelt AV. 2, 14, 3. 5, 6, 4, 11. गृहं कृत्वा मर्त्य देवाः पुरुषमाविशन् 11, 8, 1. 14, 2, 19. गृहस्य बुध्ना मसीनाः 2, 14, 4. AIT. Br. 8, 21. M. 2, 34, 3, 33, 71, 103. 105, 7, 76. आ मरणातिष्ठेद्देह (कन्या) 9, 89. कूपोद्यानगृहाणि 4, 202. — N. 6, 9. 9, 36. 13, 48. 20, 34. R. 1, 6, 26. RAGH. 3, 11. VID. 189. कस्मान्न कुरुषे गृहम् PAÑKAT. I, 436. धनपति° MEGH. 73. पति° ÇĀK. 84. मदवरोध° 139. वेतस° 74. माधवीलता° 81, 21, v. l. इष्टका° HIT. I, 186. चण्डिका° Tempel der K. KATHA. 25, 86, 111; vgl. देवतागृह. Uneig.: भयकारकप्रयकोपानां गृहं हि च्छान्दसा द्वित्राः VID. 40. कपटशत° PAÑKAT. I, 204. Sehr häufig im pl. gebraucht: das Haus als ein aus mehreren Räumen und Gebäuden bestehendes: इदं हि वां प्रदिवि स्थानमोक्तं इमे गृहा अस्मिन्नेदं डोणम् RV. 5, 76, 4. अथ कन्द् दन्तिष्ठतो गृहाणाम् 2, 42, 3. ते गृहासौ घृत्तयुतो भवन्तु 10, 18, 12. 142, 4. गृहान्गच्छ गृह्यन्तो यथासः 83, 26. 163, 2. VS. 2, 32. 4, 33. 18, 44. पूणतो गृहान् AV. 1, 27, 4. 3, 10, 11. 6, 137, 1. गृहानितः Gast AIT. Br. 2, 31. गृहा वा श्रोकः स्वेष्वेव तद्गृहेषु सुकृते वसति 8, 26. ÇAT. Br. 1, 1, 2, 22. 6, 4, 19. ते ऽस्य विश्वे देवा गृहानागच्छन्ति 2, 1, 4, 1. M. 4, 250. गृहानुपययो N. 18, 19. ÇĀK. 93, 5. BHĀG. P. 9, 14, 43. Am Ende eines adj. comp. f. आ R. 1, 5, 9. वानरमुखेण सुगृही निर्गृही कृता PAÑKAT. I, 435. — 3) m. pl. die Bewohner des Hauses, die Familie: ते ऽस्य गृहाः पशव उपमूर्यमाणा इयुः ÇAT. Br. 1, 7, 4, 12. गतश्रीषु गृहेषु BHĀG. P. 3, 2, 7. Hausfrau, Gattin AK. 3, 4, 21, 240. H. 512. H. an. MED. P. 3, 1, 144, Sch. In dieser Bed. auch n. sg.: न गृहं गृहमित्याहुर्गृहिणी गृहमुच्यते। गृहं हि गृहिणीकोनमरणयमदशं मतम् II PAÑKAT. III, 132. — 4) n. Zodiacalbild VARĀH. BRH. S. 93, 13. 104, 7, 10, 17. — 5) n. Name ÇĀDAR. im ÇKDr. — Vgl. अतिगृह. देवता°, भूमि°, शय्या°, सु°.

गृहकचक्य (गृह + क°) m. ein zum Zermahlen dienender Stein (in der Form einer Schildkröte) TRIK. 2, 3, 5. HĀR. 122. ÇĀDAR. im ÇKDr. — Vgl. गृहाश्मन्.

गृहकन्या (गृह + कन्या) f. Aloe perfoliata Lin. (घृतकुमारी) RĪGĀN. im ÇKDr. — Vgl. कन्यका.

गृहकपोत (गृह + क°) m. Haustaube Çiç. 4, 52. Śiṅ. D. 41, 10. °कपोतक m. dass. TRIK. 2, 3, 13. HĀR. 87.

गृहकर्तृ (गृह + कर्तृ) m. eine Art Sperling RĪGĀN. im ÇKDr.

गृहकर्मन् (गृह + कर्मन्) n. 1) ein häusliches Geschäft: गृहकर्मव्यया PAÑKAT. 191, 14. गृहकर्मकर m. Diener des Hauses 30, 2. गृहकर्मदास n. dass. BHARTṚ. 1, 1. — 2) eine auf das Haus bezügliche heilige Handlung Verz. d. B. H. No. 1020.

गृहकारक (गृह + का°) m. Bauer von Häusern, Maurer, Zimmermann u. s. w.: करोति तृणमृत्कारिर्गृहं वा गृहकारकः (यथा) JĀG. 3, 1, 6. प्रतिमाषट्कादेव कन्यायां नापितस्य च। सूत्रकारस्य संभूतिः सोपानगृहकारकः II PARĀCANAPADDH. im ÇKDr.

गृहकारिन् (गृह + कारिन्) m. eine Art Wespe vulg. कुमिरवा ÇKDr. M. 12, 66. JĀG. 3, 214.

गृहकार्य (गृह + कार्य) n. ein häusliches Geschäft: गृहकार्येषु दत्ता M. 5, 150.

गृहकुक्कुट (गृह + कु°) m. Haushahn सुच. 2, 67, 1. PRAB. 93, 5.

गृहकुलिङ्ग s. u. कुलिङ्ग 1, b.

गृहकृत्य (गृह + कृत्य) n. die Geschäfte —, Angelegenheiten des Hauses RĪGĀ-TAR. 5, 175, 300.

गृहगोधा (गृह + गोधा) f. = गृहगोधिका HĀR. 184. RĪGĀN. im ÇKDr.

गृहगोधिका (गृह + गो°) f. Hausseidechse AK. 2, 3, 12. H. 1297. mit giftigem Biss सुच. 2, 257, 12. 336, 15. VARĀH. BRH. S. 33, 16. 85, 37. 87, 8. 47. Ist सुच. 2, 493, 17 st. गृहगोपिका — °गोधिका zu lesen? — Vgl. आगारगोधिका.

गृहगोलक m. dass. MĪK. P. 15, 24. Auch °गोलिका f. H. 1297.

गृहघ्नी s. गृहहन्.

गृहचुल्ली (गृह + चु°) f. Doppelhalle, von der die eine Halle nach Osten, die andere nach Westen geht, VARĀH. BRH. S. 52, 40.

गृहच्छिन्न (गृह + छिन्न) n. ein Loch im Hause und Verdruss im Hause VER. 3, 8.

गृहज (गृह + ज) adj. im Hause geboren, von einem Sklaven M. 6. 415. MĪR. 267, 8. Eben so गृहजात 3. 268, 1, 6. von Vieh VARĀH. BRH. S. 60, 7.

गृहजालिका (von गृह + जाल) f. Verstellung H. ç. 89.

गृहणी f. saurer Reisschleim TRIK. 2, 9, 11. — Vgl. गृहान्न.

गृहतटी (गृह + तटी) f. die zu einem Hause führende Erhebung: Hausschwelle HĀR. 132.

गृहदाह (गृह + दाह) m. Feuersbrunst ÇĀK. ÇR. 3, 4, 13.

गृहदीप्ति (गृह + दी°) f. der Glanz —, die Zierde des Hauses. von tugendhaften Frauen M. 9, 26. MBh. 5, 1408.

गृहदेवता (गृह + दे°) f. Gottheit des Hauses, pl. ĀÇV. GRH. 1, 2. कृतो मया गृहदेवताभ्यां बलिः MĀKĪ. 8, 22. मञ्जूपायां गतः निज्वा भर्ता मे गृहदेवताः KATHA. 4, 74.

गृहदेवी (गृह + देवी) f. Hausgöttin MBh. 2, 730. LĪA. I, 609, 786.

गृहद्रुम (गृह + द्रुम) m. N. einer Pflanze मेघद्रुमी RATNAM. im ÇKDr.

गृहधूम (गृह + धूम) m. N. einer Pflanze सुच. 2, 70, 21. 109, 12. 261, 5. — Vgl. आगारधूम.